

Десислава Божкова

ОСИНОВЯ ^РВАНЕТО

КС

(с) изд. къща КХ - критика и хуманизъм
възпроизвеждането без разрешение - незаконно!

Десислава Божкова
ОСИНОВЯ(Р)ВАНЕТО

© Десислава Божкова, автор, 2014
© издателска къща **КК**, 2014

Всички права запазени
ISBN 978 954 587 183 2

© Изд. къща КК - критика и хуманизъм
възпроизвеждането без разрешение - незаконно!

съдържание

Предговор9

Осиновя(р)ването13

Предразсъдъци и стигма16

Народопсихологията19

Етапи, през които преминават кандидат-осиновителите,
или защо е важно решението
да бъде взето по правилните причини22
Самотният родител23

Етапи, през които преминава двойката
в очакване на дете25
Очакване на зачатие25
Етап на „ходене по мъките“32
Етап на обмисляне на решение за осиновяване33
Етап на вземане на решение за осиновяване4

Защо е така важно да се изследват
мотивите за осиновяване37

Какво да очакваме в отдел „Закрила на детето“42

Въпросът за „тайната на осиновяването“49

Пол, възраст, етническа принадлежност
и здравословен статус на детето,
или друг начин да поговорим
за „кокошката или яйцето“54

Обучение за осиновители62

Етап на подготовка за осиновяване,
или голямото чакане63

Етап на поканата за среща с дете65

Въпросът с името на детето70

Съдебната процедура73

Етап на идването у дома на детето77

Първото хранене, първото къпане, първото заспиване,
ползването на гърне80

Осиновяването на две деца едновременно84

Етап на следосиновително наблюдение87

Случаи от практиката в различни етапи
на осиновяването89

Още малко за първичната рана от изоставянето110

Още малко теория за срещите на сцената на живота,
обектните отношения и привързаността120

Ролята на майката. Ролята на бащата.
Да бъдеш добър родител133

Малко за ролите
и на разширеното семейство – бабите и дядовците,
и умението да им кажем „не“141

Психологически феномени при осиновените деца143

Соматизация при осиновените деца148

„Кой съм аз?“ – в търсене на идентичност151

Голямата манипулация,
или извличане на предимства от неблагоприятни
ситуации, наречено вторична полза155

Истината за изкушението да бъде запазена
тайната на осиновяването157

Кога да започнем да говорим с детето
за осиновяването и избор на думи,
с които да говорим163

Стремежът на родителите да предпазят детето
от всичко168

Страхът на осиновителите от желанието на детето
да срещне биологичните си родители173

Следговор177

*С благодарност към всички,
които ми помогнаха за тази книга*

*(с) изд. къща КХ - критика и хуманизъм
възпроизвеждането без разрешение - незаконно!*

Предговор

(за тези, които четат предговори)

Идеята да напиша тази книга се зароди госта от-
давна, когато се натъкнах на факта, че на българ-
ски език няма много литература по теми, свърза-
ни с осиновяването, и си мислех, че такава книга
би била полезна на хората, на които им предстои
осиновяване. Идеята ми тръгна от неудобство-
то и невъзможността да предложа подходящи
помагала на осиновителите и на децата, с които
работех – такива, които са достъпни и написани
на прост език, далеч от научната терминология.
На по-късен етап установих, че тази книга би била
полезна не само на осиновителите, но и на техните
близки, на всеки, който би искал да разшири познани-
ята си, за да разбира себе си и другите по-добре.
Нямах представа как се пише книга, пък и съвсем
нямах възможност да наема къща в далечно село,
на брега на река, където някой да ми носи сандвич-
и, а аз, откъсната от света, да систематизи-
рам всички общоизвестни факти и лични прозре-
ния, до които достигнах, трупайки житейски и
професионален опит.

Постепенно малката идея да разкажа историята за осиновяването на детето в книжка с илюстрации за деца, с която осиновителите да си помагат, прерасна в по-голям проект.

По-големият проект се сблъска с големи финансови бариери, които на няколко пъти почти ме отказваха и спираха. Но, както знаем, всяка неудовлетворена потребност си намира път и моята малка идея започна да се пише сама в главата ми – на заспиване, при събуждане, в банята, пътувайки в градския транспорт, срещайки ме „случайно“ с подходящите хора, статии, литература, дори при абстрактни обстоятелства, до момента, в който разбрах, че тази книга трябва да бъде написана „на хартия“, а после и да намеря начин да бъде издана, така че да стигне до повече хора.

Без да правя оценки, ще кажа, че много се надявах книгата да бъде отпечатана от издателство, което вярва в Малкият принц. Това автоматично ме изправи пред предизвикателството „самофинансиране“, за мен беше равносилно на разбиране на стени с глава, за което впоследствие се оказа, че трябва да благодаря, защото търсенето на средства ме срещна с различни хора – с близки и непознати, с оценки и реакции, с което в крайна сметка видях другата част от лицето на обществото.

Срещнах се с реакции от „Страхотна идея! Точно от това има нужда!“ или „Хубаво си решила, ‘модерно’ е, ама за какво ти е това?“ през „Съжалявам, но кризата...“ до пълно, тотално потъване и

липса на кураж дори да ми кажат „Съжалявам, не мога (не искам) да участвам в това“.

И точно когато почти се бях отказала, прозрях, че това са възможни реакции на отделни групи, които в крайна сметка отразяват нюанси от лицето на обществото, това общество, част от което са и осиновителите, и осиновените, и техните близки. Такова общество, което по-лесно би инвестирало в прости неща, като купуване на кола, отиване на екскурзия, или би дало подкрепа за нещо още по-просто, като: „Дай да завъртим една гала-вера и ще изкараме пари“. Осъзнах, че да се инвестира, и то да се инвестират не толкова материални средства, колкото чувства и емоции, в нещо, което хората приемат като болезнено, е трудно... Но трудностите са моят специалитет. Тогава си казах – край! – пиша, пък каквото ще да става!

Написах книгата с идеята да звучи просто, гостъпно и искрено. На някого може да звучи като „научен труд“, съчинен на „простоцарски“¹, на друг – като наръчник с предписания от типа „Как да..“, на трети – като друго.

Това, което си представям като цел на книгата, е да отвори пространство, в което да намерят място всички наши чувства, свързани с осиновяването, да ги разберем, да „влезем в обувките“ на другите, за да разберем и техните чувства. И тогава да продължим да заемаме ролите, които си

¹ Реплика от българския филм „Тринайсетата годеница на принца“ (1987 г.), режисьор Иванка Гръбчева, сценарий братя Мормареви.

(с) Изд. къща „Кръв“ – крикливо хуманизъм
възпроизвеждане без разрешение – незаконно!

12 отреждаме в нашите взаимоотношения с ясното усещане, че отговорността за развитието на сюжетите на сцената на нашия живот и взетите решения е лична отговорност на всеки един от нас.

Препоръчвам книгата да бъде прочетена от начало до край, дори да изпитате някои затруднения, без да прескачате глави или първо да четете тези, които ви се струват по-интересни.

*Препоръчвам
да записвате
в полето
от страни
чувствата,
които
съпътстват
съответните
пасажи
и глави.*

.....

(с) изд. къща КХ - критика и хуманизъм
възпроизвеждането без разрешение - незаконно!

Преди години, докато правех проучвания, свързани с осиновяването, попаднах на народната мъдрост „Този, който няма корени, не може да лети“. Замислих се дали е така, и както често ми се случва, когато не мога да намеря отговор, се обърнах към Природата като най-мъдрия Творец и Учител. Мислите ми отлетяха далеч във времето, когато имахме кръжоци и аз посещавах един кръжок по биология. Учихме се да правим присадки на пъпка и на малка клонка. Няма да забравя с какво възмущение се учех, с какво внимание и любов изрязвах кората на дървото, за да наместя пъпката, да я привържа здраво, но нежно, с лико, да я погаля и да я гледам дали ще оживее. Моите родители ми позволиха да направя присадка на истинско дърво. Стана! Дървото и до ден днешен дава плод.

Така че, казах си, щом природата позволява това, всеки може да има корен и може да лети – нужни са вяра, разбиране и много, много любов. И понеже мислите могат с лекота да надзъртат в миналото и после бързо да се връщат в настоящето, моите се спряха на факта, че при работата ми с осинови-тели и осиновени срещам едни и същи въпроси, едни и същи тревоги и в крайна сметка осъзнах реалността, че в България няма издадени много книги по темата „осиновяване“. Всичко това провокира в мен силно желание да напиша книга за осиновяването – така както то се случва у нас. Да го разкажа така, че всеки да намери своята истина. Искам да споделя познанията, до които достигнах като човек, натрупал опита си в професионален план като социален работник, психолог, психотерапевт, а също и като човек, имал възможността от ранно детство да се сблъска с проблематиката за осиновяването в ролята ми на „пазител на тайна“², както и на човек, който не спира да търси отговори. Забелязали сте вероятно, че напоследък в България се говори по-свободно за осиновяването, но аз имам горчивото усещане, че се говори, без да се казва и се слуша, без да се чува. Затова ще опитам да поговорим за осиновяването в максимално много аспекти, да погледнем на видимите страни и да

² Предвид висшия етичен принцип за конфиденциалност на информацията, получена при социална работа, психологическо консултиране или психотерапия, както и от уважение към личните истории на хората, до историите на които съм се докоснала в личния ми живот, примерите в тази книга ще бъдат давани без имена, дати и местоположения.

© Изд. къща Кръстьев
възпроизвеждането е незаконно!

16 засегнати от проблематиката, защото имам надеждата, че това би отворило пространство за дискусии, мисли и чувства, които да започнат промяната на манталитета по отношение на всички видове „различности“ в България... Да, говоря за предразсъдъците, както и за онова, с което „жигосваме различните“, и го обозначаваме с една противоречива дума: стигма⁴.

Предразсъдъци и стигма

Представите, вярванията и нагласите на всеки индивид са свързани в голяма степен с представите, вярванията и нагласите на семейството, в което е възпитаван, но и на обществото, в което живее. Сложната и противоречива дума „стигма“ първоначално се появява при древните гърци, които жигосвали роби, престъпници, болни, „нечисти“ хора, за да бъдат избягвани, особено на публични места. По-късно, по времето на християнството, думата добива божествен смисъл. В християнските текстове стигма е светата благодат на раните, които загадъчно се появяват у вярващи, подобно на раните Христови. В наше време терминът се използва преобладаващо в оригиналния вариант и носи смисъла на позор и различност.

.....⁴ От гръцки: *στίγμα* – знак, клеймо, татуировка, петно.

(С) Изд. къща КХ Хуманитарна Академия
възпроизвеждането е незаконно!